

ЮВІЛЕЙНИЙ ЗБІРНИК
НА ЧЕСТЬ ПРОФЕСОРА
ПАВЛА-РОБЕРТА МАГОЧІЯ

A Jubilee Collection: Essays in Honor of Professor
Paul Robert Magocsi

Дослідний центр карпатознавства
(Ужгород, Україна)
Інститут русинської мови та культури Пряшівського університету
(Пряшів, Словаччина)
Карпато-русинський дослідний центр
(Нью-Йорк, Нью-Йорк, США)

ЮВІЛЕЙНИЙ ЗБІРНИК

НА ЧЕСТЬ ПРОФЕСОРА

ПАВЛА-РОБЕРТА МАГОЧІЯ

До 70-річчя від дня народження науковця

Ужгород – Пряшів – Нью-Йорк
Видавництво В. Надяка
2015

ББК 72.6
УДК 001-057.4
Ю 14

Збірник уміщує півсотні статей провідних науковців з різних країн світу, чиї дослідження перетинаються з науковими темами визначного канадського історика, спеціаліста з проблем історії України П.-Р. Магочія. Збірник підготовлений з нагоди важливого ювілею вченого та є проявом поваги до його наукової спадщини.

Відповідальні редактори та упорядники:

Валерій Падяк, PhD
Патріція Крафчик, Ph.D.

Editors and Compilers:

Valerii Padiak, PhD
Patricia A. Krafcik, Ph.D.

© Колектив авторів, 2015
© Видавництво В. Падяка, 2015

ISBN 978-966-387-102-8

Зміст / Contents

Хто такий професор П.-Р. Магочій?	9
Who is the Proffesor Magocsi?	11
Фотолітопис життя і наукової та громадської діяльності професора П.-Р. Магочія	13
Photochronicle of the life and civic activity of Professor Magocsi	13

РОЗДІЛ / PART 1

Вітальні телеграми та листи до ювілею професора П.-Р. Магочія	25
Congratulatory Messages and Letters Addressed to Professor Magocsi	25

РОЗДІЛ / PART 2

Дошка поздоровлень / Tabula Gratulatoria	59
---	----

РОЗДІЛ / PART 3

Ювілейні статті до 70-річчя від дня народження професора П.-Р. Магочія	
Congratulatory Articles Addressed to Professor Magocsi in Honor of his 70th Birthday	
<i>Олена Дуць-Файфер.</i> Пауль Роберт Магочій а Карпатска Русь Конструкция, реконструкция ци досліднича пасия	71
<i>Taras Kuzio.</i> Andy Warhol and Paul Robert Magocsi: From Pennsylvania and New Jersey to Toronto	81
<i>Надія Кушко.</i> Свій серед чужих, чужий серед своїх	95
<i>Валерій Падяк.</i> Наукові магістралі професора Павла Роберта Магочі: у дорогу нам потрібні сир та червоне вино	109

РОЗДІЛ / PART 4

Наукові статті на честь професора П.-Р. Магочія

Scholarly Articles in Honor of Professor Magocsi

<i>Serhiy Bilenky.</i> Russia's Italy, Algeria of the North, or Poland's Scotland? Ukraine Under Russian and Polish Gazes	125
<i>Marta Botiková.</i> Problematika kultúry Rusínov vo výskume a výucbe etnológie na Katedre etnológie a muzeológie Filozofickej fakulte Univerzity Komenského v Bratislave	153
<i>Frantisek Dancak.</i> Prof. Paul Robert Magocsi a Emil Kubek	167
<i>Юрій Данилець.</i> Антирелігійна політика радянської влади проти православної церкви в Закарпатті в 1950–1960 рр.	175
<i>Csilla Fedinec.</i> Some Aspects of Hungarian-Ukrainian Relations in Our Time	185
<i>Mihajlo Fejsa.</i> The Preservation of the Rusyn Language and Culture in Serbia/Vojvodina	193
<i>Володимир Фенич.</i> Вчорашнє завтра: подолання негативної спадщини яacobінського мислення і практики в історичній освіті та науці України	203
<i>Шандор Фельдвари.</i> Лукас Габина, преподаватель русинских семинаристов в г. Эгер (Северная Венгрия) – владелец экземпляра первой книги типографии в Супрасле	235
<i>Chris Hann.</i> Carpathian Rusyns: An Unresolved Problem for Eurasia in the Heart of the European Macro-Region	247
<i>Богдан Горбаль.</i> Парламентарні вибори на Центральній Лемковині 1861-1913	259
<i>Cyril Hovorun.</i> Autocephaly as a Diachronic Phenomenon and its Ukrainian Case	273
<i>Григорій Грабович.</i> “Проблема Магочія”: попередня деконструкція та контекстуалізація	281

Василь Ябур, Зденка Цітрякова. Проблематика категорії рода перевзятих субстантивів і їх деклінації в русиньському мові	291
Tomasz Kamusella. The Preposition “On” and Poland-Lithuania	301
Ганна Карась. Музичне краєзнавство у наукових дослідженнях професора Павла Роберта Магочія	309
Edward Kasinec and Lyubov Ginzburg. American Humanitarian Aid and Interwar Subcarpathian Rus’: The Letters from Ekaterina (“Babushka”) Breshko-Breshkovskaia to Irene Dietrich at the New York Public Library	317
Ksenya Kiebusinski. Captured: On Oral History, Photography, and the Trial of Jura Drahiruk	329
Ірина Колесник. Історія України між інтелектуальними догмами та новаціями. (З нагоди ювілею Павла Роберта Магочія)	341
Stanislav Konecný. Vseslovanská myšlienka v ideových konceptoch Rusínov na Slovensku do konca 19. storočia	351
Кветослава Копорова. О правописі префіксів роз-, рос-, без-, бес-, з-, с- в русиньському нормативному мові	363
о. Франтішек Крайняк. Першы крокы на крестній русиньській дорозі ведно з професором Павлом Робертом Магочім	373
Станіслав Кульчицький. Закономірності формування української політичної нації. Феномен політичної нації	381
Інна Мартинчук. Рецепція правил захисту прав національних меншин Словацькою Республікою в процесі вступу у Європейський Союз (1993–1998 рр.)	393
Гелена Медши. Кед граніци лем таки як проща	401
Ewa Michna. Wyzwania i dylematy etyczne badacza grup etnicznych walczących o uznanie. Próba autoetnograficznej refleksji	409
Wolf Moskovich. Yiddish Lexical Borrowings (Yiddishisms) in West Ukrainian Regional Dialects and Sociolects	423
Alexander J. Motyl. Tolerance and Minority Integration: On the Incoherence of International Norms	431

Motoki Nomachi. Is a New Slavic Language Born? The Ethnolect of the Kosovan Gorans	441
Валерій Падяк. Підкарпаторусинська балада «Плавє кача по Тисині» – символ української Революції гідності	453
Анна Плішкова. Двадцять років русинського літературного языка на Словакії: вислідки і перспективи	465
Сергій Плохій. Між історією та нацією: Павло-Роберт Магочій і переписування української історії	475
Achim Rabus. Current Developments in Carpatho-Rusyn Speech: Preliminary Observations	489
Юлиан Рамач. Нашо чи сербске? Нашо чи кнїжково?	497
Hana Rosen. Folk Preachers and Performers in Interwar Carpatho-Rusyn Jewish Communities	503
Robert A. Rothstein. The Stauropegial Songbook	513
Volodymyr Sklokin. Between Objectivity and Politics: Debating the Public Use of History in Contemporary Ukraine	523
Андрій Смирнов. Національна ідентичність Автономної Православної Церкви в Україні періоду німецької окупації	541
Кирил Шевченко. Русины Словакии и Подкарпатской Руси в 1920–1930-е годы в оценках «американского русского вестника»	551
Peter Svorc. Slovenská liga na Slovensku a rusínska otázka	563
Штефан Трѣбст. «Восток – это другие!»: Центральная Европа как эксклюзивистский концепт	577
Stephen Velychenko. Medieval Myths and the Imaginary “Kievan Origins” of Russia	587
Nelson Wiseman. Ukrainian Canadians and Canadian Socialisms	595
Інформація про авторів статей / About the authors	603
Інформація про відповідальних редакторів та упорядників / About the editors and compilers	611

Історія України між інтелектуальними догмами та новаціями. (З нагоди ювілею Павла Роберта Магочія)

Ірина Колесник

Павло Роберт Магочій – знаний в українській історіографії історик, праці, ідеї, методологічні підходи якого викликають увагу, дискусії, різні інтелектуальні реакції. Особливий інтерес, гадаю, становлять його концептуальні та методологічні міркування з приводу сучасного українського метанаративу. Знайомство з професором Магочієм відбулось, як пам'ятаю, на Конгресі українців в Чернівцях у 2002 р., ми працювали з ним в одній тематичній секції. Щоправда, до цього моменту мені була добре відома його розвідка методологічного спрямування «Українське національне відродження. Нова аналітична структура». Запропонована автором теорія численних лояльностей та виключної ідентичності виявилась доволі продуктивною не лише при вивченні різних потоків українського відродження XIX ст. на Сході і Заході, але взагалі для розуміння специфіки української ментальності та структур національної свідомості. Згодом наше знайомство переросло у співпрацю. Професор П.Р. Магочій є членом Редакційної ради щорічника «Ейдос. Альманах історії та теорії історичної науки», котрий видається в Інституті історії України НАН України з 2005 р. На сторінках «Ейдосу» ним опубліковані статті концептуального характеру, де були сформульовані й аргументовані оригінальні підходи щодо створення нових моделей історії України. Цікава ж сама логіка спостережень професора.

Традиційна модель історієписання – це національна історія. Однак дискурс націоналізму, на його думку, позначений плутаниною двох термінів *нація* і *національність*. Обидва поняття використовувались для означення різних явищ: *нація* – народу, а *національність* – держави. Проте «загадка *нації-національності*» вирішувалася просто, адже в традиційній для західної історіографії концепції національної держави історія держави подавалася як історія народу, титульної нації [6]

Однак в концепцію національної держави, як відомо, не вписувались ті народи, які мали дискретні форми власної державності, або не

мали такої взагалі, як-то словаки, поляки, українці тощо. І тут постає питання щодо етносу – це реальна чи уявлена спільнота. Прикметне, що у своїх міркуваннях П.Р. Магочій апелює до сучасних авторів як Бенедикт Андерсон та Норман Дейвіс [5, 6]. Історію конкретного народу можна подавати як даність (в описах) чи-то конструювати як уявлену громаду, тобто витвір інтелектуалів, які легалізують її в енциклопедіях або переконливих наративах (в приписах). Заслугу Н. Дейвіса він вбачає в тому, що той поставив під сумнів історію Польщі як історію польського народу, а подав також історію тевтонських лицарів, німців, євреїв, українців та ін. [6].

Отже, П.Р. Магочій проти ототожнення національної держави з окремим народом. Сенс запропонованого ним підходу – це огляд історії всіх народів і культур на території певної держави. До речі, кордони держави він уважає, як і Г. Лант, штучно створеною інтелектуальною конструкцією [5]. У багатонаціональних державах історії повинні мати багатонаціональний характер. Свою «Історію України» П. Р. Магочій називає «першою історією, яка намагається змалювати розвиток всіх народів та культур, які коли-небудь існували в Україні». Принцип поліперспективності (багатонаціональності) полягає в тому, що «у нашій історії росіяни, поляки, євреї, кримські татари, німці, румуни, греки поряд з іншими, що проживають на території України, розглядаються і розуміються як невід’ємна частина української історії...» [7].

З огляду на сучасний стан української історіографії заслуга Магочія-історика, як на мене, полягає у відмові від пануючих інтелектуальних догм та відкритості його до пошуків нових підходів і схем національних історій. Не секрет, що більшість сучасних українських істориків працює і мислить у парадигмі «національного», в традиціях національно-державницького наративу. Відтак виникає питання: чи можливий принципово новий метанаратив?

Сучасне пізнання актуалізує новітні підходи та методи, зокрема синергетичний метод, що описує нелінійні процеси у природі та суспільстві. *Вважається, що східнослов’янська ментальність* створює певний ґрунт для засвоєння й адаптації синергетичної свідомості, синергетичних метафор і понять. У християнстві існує вчення про синергію – існування двох поривів, благодаті та волі людини. У православній свідомості синергетика постає як поєднання двох енергій, єства Божого та людського. Це «сороботничество Божественной и

человеческой энергии» [14], на якому ґрунтуються засади Богоспількування, поєднання людини з Богом. Слов'янська свідомість має синергетичний підтекст, який виявляється у традиціях покладання на містичні сили, випадок, долю, випадковість (російський «авось», українське: «якось воно буде»).

В сучасних гуманітарних практиках існують економічна, соціальна, психологічна та історична синергетика. Історична синергетика представлена Московською школою, зокрема роботами Л. Бородкіна, Г. Малінецького, а також Дніпропетровською школою кліометристів [1, 2, 8, 9, 12, 13]. Проблема полягає в адаптації синергетичних ідей (метафор) до історії. Ключовими є синергетичні терміни: «структура», «саморегульована система», «біфуркація», «нелінійні історичні динаміки», «хаос», «порядок», «ентропія», «актори», «флуктуації». Адже важливо віднайти їх соціокультурні відповідники: «саморегульована система» – *спільнота, суспільство, культурний простір*, «біфуркація» – період змін, соціальних зламів; «хаос» – кризовий стан, революція – синонім катастроф, війни – різновид історичних трансформацій; «*неврівноважені системи*» – національні рухи, ідеології, політичні системи. Економічні закони, норми моралі, закономірності мови, культури є результатом самоорганізації відповідних соціальних систем [11].

В літературі відомі спроби верифікації синергетичного підходу на матеріалах історії. Так, в роботі М. Єльчанінова *Социальная синергетика и катастрофы России в эпоху модерна* (М., 2005) за допомогою таких синергетичних категорій, як «самоорганізація Росії», «самоорганізація російського соціума», «модернізація Росії», «біфуркація Росії», «географічне середовище», «ментальні структури», представлена структурно-синергетична схема історії Росії доби модерну.

Думаю, на ґрунті історії варто інтерпретувати дві синергетичні метафори: «саморегульована система» та «принцип нелінійних історичних динамік». Перша метафора – суспільство, як «саморегульована система», тобто така, що сама змінює власні структури й функції та зберігає життєздатність, поєднує в собі незворотність процесів саморегуляції, саморозвиток та непередбачувану поведінку. Механізмом самоорганізації такої системи виступає навколишнє середовище (довкілля).

Друга метафора – «принцип нелінійних динамік» деконструє ідею безперервного лінійного розвитку як основного постулату класичного історієписання. Принцип нелінійних історичних динамік означає чергування еволюційної (історичні закони, причинно-наслідковий зв'язок) та біфуркаційної (розриви, катастрофи, історичні мутації) стадій існування будь-якої системи. Фаза біфуркації (розщеплення) постає у вигляді часових розривів, катастроф, революцій та містить можливість альтернатив, вибору. У період біфуркації прискорюються темпи історичних подій і змін, виявляються нелінійні тенденції та ефекти, а фактор випадковості відіграє конструктивну роль. На думку І. Пригожина, у точках біфуркації відбувається активне соціальне переструктурування, різкий зріст культурного розмаїття, виникнення численних субкультурних форм, поява харизматичних лідерів та ідей [10]. Лідери, ідеї, маси – це атрибути біфуркаційного стану суспільства, інструменти його самоорганізації.

Відтак, на засадах історичної синергетики утворюється уявлений образ нелінійної історії (Non-Linear History), котра має такі ознаки, як *незавершеність, нон-фінальність, поєднання лінійних і нелінійних процесів*. Важлива її риса – *багатовекторність* буття, адже соціальна, економічна, політична, державна, культурна історія країни мають власні конфігурації й ритми, котрі часто не співпадають або взагалі мають різні вектори руху. Це означає, що політичні піки можуть не співпадати з економічними підйомами/спадами, а збільшення розмаїття економічного життя призводить до зростання соціальної напруги у суспільстві. Ритми культурно-інтелектуального життя можуть прискорюватися або гальмуватися динамікою політичних процесів, складними механізмами державо- і націотворення. Нелінійна історія – *перервна, дискретна*, що не має заданості й каузальності. Хоча образ нелінійної історії важко уявити, проте, як на мене, сутність її вдало передає метафора «гіллястої історії».

Елементи нелінійності присутні й в українській історії. У 1995 р. в ході дискусії навколо питання: чи має Україна історію, Марк фон Гаген звернув увагу на неординарність української історії, зокрема на такі її риси, як поліетнічний склад населення, розмаїття ідентичностей, розриви в історії еліт, дискретність державного життя, прозорість культурних кордонів тощо, що сприймалися як слабкість, невідповідність європейським стандартам. Ці ознаки нелінійності дали йому підстави

припустити, що історія України – це лабораторія для застосування нових підходів та практик [16].

В нинішній ситуації відсутності гегемонії однієї моделі національної історії (національно-державницька, цивілізаційна) спробуємо запропонувати не лінійну, а структурну схему минулого України. Це означає, що українська історія постає не як хронологія подій, а сукупність етносоціокультурних світів, всередині яких відбуваються закономірні процеси, зміна історичних форм політичного, економічного, духовного та усіх інших форм життя. Проте ці культурні світи можуть існувати автономно, самодостатньо, і не обов'язково від епохи до епохи передавати естафету єдиного державного життя, культурної тягlosti, навіть незмінність мови.

Соціокультурні світи – це авторегульовані системи, ознаками яких є спроможність змінювати структури і функції системи, зберігати власну життєздатність, несподіваність поведінки. Механізмами саморегуляції системи, тобто етносоціокультурних світів – спільнот – суспільств виступає навколишнє середовище, що врівноважує роль зовнішніх детермінант. Принциповим є усвідомлення незворотності процесів самоорганізації такої системи, адже соціальна самоорганізація як процес відбувається одночасно у соціальному, культурному, психологічному вимірах і людина постає як елемент такої системи. Це означає відмову від спрощеної лінійності та подієвості в історії. Численні складові (політичні, економічні, соціальні, географічні, культурні, духовні) таких авторегульованих систем, яким є суспільство, мають власну конфігурацію та темпоральність. Ці складові часто не співпадають, а навпаки розхитують систему, вводять її у стан нерівноваги, згодом – хаосу. Народження порядку відбувається з хаосу, тобто через самоорганізацію порядку. У такому контексті роль хаосу конструктивна, тому що означає прагнення кожного елемента до автономії. Життя як базова реальність, сприймається через повсякдення, умови буття конкретної людини чи соціуму. Отже, синергетична свідомість органічно поєднує та примирює «макрофілію» Модерну з «мікрофілією» Постмодерну.

Структурна (нелінійна) модель історії України – незавершена, відкрита, гіпотетична, а сутність її розкриває формула: від спільноти до суспільства:

І. Цивілізаційний трикутник: Південь–Північ–Центр. Шляхи освоєння східнослов'янського простору. На думку одного із фундаторів

синергетики Германа Хакена, просторово-часові структури виникають в результаті самоорганізації, а не накладаються ззовні. Відтак, взаємозв'язок соціально-економічних, соціокультурних, геополітичних процесів має нелінійний характер. У літературі, наприклад, існує поняття «скіфо-сармато-аланське лінгво-культурне середовище» (М. Васільєв) або Давня Русь як поліетнічний, багатомовний торгівельний союз/об'єднання (О. Прицак).

II. Виникнення української спільноти: конструювання кордонів та територіальної, етнічної, конфесійної ідентичностей (XIV–XVI ст.). Вважається, що географічний простір – не «об'єктивна даність», а продукт політичної та культурної уяви. Географічний простір є соціально обумовлений і ментально сконструйований. Географічні кордони реконструюються, відповідно до стратегій, які обирають політичні та інтелектуальні еліти, а не з огляду незмінних геополітичних параметрів та інтересів. Геополітичний дискурс України – це розмаїття уявлень і настанов. Кордони України завжди були рухливими, мінливими, залежними від геополітичних ситуацій та стратегій еліт.

III. Східноукраїнський соціокультурний простір: структура та динаміка (XVII–XIX ст.). Східноукраїнський соціокультурний простір як саморегульована система мав різні виміри: політичний, соціальний, культурний, економічний, буденний, державний, релігійно-конфесійний, духовно-інтелектуальний з власними траєкторіями розвитку, й пройшов відповідні еволюційні та біфуркаційні фази. Нелінійний характер українського державного життя засвідчує розмаїття його форм та відсутність зв'язку між ними: патримоніальна монархія Давньої Русі, Галицько-Волинське королівство, латентні форми української державності у структурах ВКЛ, Козацька держава, Гетьманщина/автономія до кінця XVIII ст., Українська держава 1917–1920 рр.; квазі-державність у складі СРСР; з 1991 р. – нова форма Української державності. Як самоорганізована система постає українське козацтво. Кризи, війни, революції в українській історії – це точки біфуркації, в хаосі яких народжувався порядок. Явище української поліетнічності корелюється з практиками мультикультуралізму. В межах структурної схеми предметом історії України постають не події національної історичної драми (політична, соціально-економічна, культурна канва подій, навіть, не історія повсякдення), а соціокультурні світи, які виникали, співіснували, змінювали один одного, у центрі яких знаходилась мовчазлива

більшість, із її буденними потребами, радощами, смутком, одвічним коловоротом життя, як говорив Л.Февр, від народження до смерті.

IV. Західноукраїнський культурний світ. Еволюція та розриви (XVIII–XIX ст.). Для західноукраїнського культурного світу характерні такі нелінійні явища, як відсутність національної еліти (відповідником було уніатське духовенство), мультиетнічність населення, полілінгвізм, численні культурні лояльності, прозорість кордонів, практики мовно-культурної експансії (мадяризація у Закарпатті, полонізація на Галичині, румунізація на Буковині тощо).

V. Українське суспільство XX ст. як саморегульована система. У складних авторегульованих системах природно сполучались лінійні й нелінійні процеси, відбувалось чергування еволюційної та біфуркаційної стадій. Під впливом випадкових флуктуацій (збурень) такі складні системи стають несталими, невірноваженими, здатними на зміни, і внаслідок самоорганізації, саморегуляції та самодостатності можуть перейти у якісно новий стан. Біфуркаційний соціум, як відомо, насичений подіями, конфліктами та альтернативами. Вважається також, що лінійне мислення в політиці призводить до криз, вихід з яких передбачає нелінійний характер поведінки та прийняття рішень. Накопичення соціальних, економічних, культурних відхилень/мутацій з часом призводить до їх акумуляції й перетворення на історичні причини, передумови, виклики, які зумовлюють перехід соціуму до наступної фази еволюційного чи біфуркаційного характеру. До речі, вибір альтернативи у період біфуркації не буває випадковим, він завжди обумовлений численними об'єктивними та суб'єктивними чинниками [3, 4].

В умовах нинішнього стану наукової свідомості та авторефлексії історика кожний має право на конструювання свого «світу історії».. Наскрізною, ключовою ідеєю структурної (нелінійної) схеми є самодостатність, самоунормованість української історії, у просторі якої періоди закономірного еволюційного розвитку переривалися історичними катастрофами і розривами, а самоорганізація суспільства відбувалася внаслідок взаємодії внутрішніх ресурсів суспільства та викликів навколишнього середовища (природних умов, воєн, завоювань, революцій) як механізму саморегуляції. Отже, утворення моделей нелінійних соціокультурних процесів відкриває нові можливості морального вибору і теоретичного досвіду в історії.

Література:

- 1 Бородкин Л. И. История, альтернативность и теория хаоса // Одиссей. Человек в истории. 2000. Москва, 2000. С. 21-25.
- 2 Бородкін Л.Й. Теорія хаосу в історичних дослідженнях: новий етап квантифікації // Історіографічні та джерелознавчі проблеми історії України. Історіографія та джерелознавство в часовому вимірі: Міжвуз. зб.наук.пр. Дніпропетровськ, 2003. С. 47-71.
- 3 Колесник І. Український гранд-нарратив. Ретроспективи та перспективи - 2 / Ейдос. Альманах теорії та історії історичної науки / Головний редактор В. Смолій; відповідальний редактор І. Колесник. Вин. 4. К., 2009. С. 584-597.
- 4 Пропонується план-проспект структурної концепції історії України. Див.: Колесник І. І. Гранд-нарратив в українських історіографічних практиках // Историческая наука сегодня: Теория, методы, перспективы / Под ред. Л. П. Репиной. Москва, 2011. С. 249-273.
- 5 Магочій Павло. Описи чи приписи в науці // Ейдос. Аальманах теорії та історії історичної науки / Головний редактор В. Смолій; відповідальний редактор І. Колесник. Вип.2. Ч.1. К., 2007. С.332 – 343.
- 6 Магочій Павло Роберт. Про написання історії народів і держав // Ейдос. Альманах теорії та історії історичної науки / Головний редактор В. Смолій; відповідальний редактор І. Колесник. Вип. 3. К., 2007. С. 58-76.
- 7 Магочій П.-Р. Україна: історія її земель і народів / Пер. з англ.: Е.Гийдель, С. Грачова, Н.Кушко, О.Сидорчук. Ужгород, 2012.
- 8 Малинецкий Г.Г. Нелинейная динамика – ключ к теоретической истории // <http://ecsocman.edu.ru/images/pubs/2004>.
- 9 Малинецкий Г. Г., Потапов А. Б. Нелинейность. Новые проблемы. Новые возможности. Москва, 1994.
- 10 Пригожин И. Философия нестабильности // Вопросы философии. 1991. № 6. С. 46.
- 11 Рузавин Г. И. Самоорганизация и организация в развитии общества // Вопросы философии. 1995. № 8. С. 66.
- 12 Святець Ю. А. Історичне джерело як синергетичний об'єкт // Історіографічні та джерелознавчі проблеми історії України. Історіографія та джерелознавство в часовому вимірі: Міжвуз. зб. наук. пр. Дніпропетровськ, 2003. С. 292-308.

- 13 Святець Ю. Злами в історії як точки біфуркації / Ейдос. Альманах теорії та історії історичної науки / Головний редактор В. Смолій; відповідальний редактор І. Колесник. Вип. 3. К., 2007. С. 297-318.
- 14 Синергия. Проблемы аскетики и мистики православия: Науч. Сб. / Под ред. С. С. Хоружего. Москва, 1995. С. 108-109.
- 15 Хакен Г. Синергетика. Москва, 1985.
- 16 Hagen von M. Does Ukraine Have a History? // *Slavic Review*. 54. №3 (Fall 1995). P. 669-670, 673.

ABSTRACT

(Kolesnyk, Iryna)

A History of Ukraine Between Intellectual Dogmas and Innovations

Professor Paul Robert Magosci's works, ideas, and methodological approaches in Ukrainian historiography are interesting and controversial. Of particular significance is the principle of a hierarchy of multiple loyalties and exclusive identities. He has offered an original multicultural scheme in connection with Ukrainian history. Within this scheme, he considers the history of Ukraine as not only the history of Ukrainians, but the history of additional peoples and cultures on Ukraine's territory—Russians, Greeks, Jews, Poles, and others. In the context of new approaches to the history of Ukraine, we propose our own version of the Ukrainian grand narrative. It is a structural and synergetic conception of Ukrainian history. Ukraine's past is seen as a history of many socio-cultural realms viewed from the perspective of self-developing systems.